

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXII. Ex variis chritatis gradibus ampliùs ostenditur non omnem Dei
propter se amorem esse charitatem perfectam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

veniret dies mortis, patienter tolerat mortem; luctatur adversum se, ut sequatur voluntatem Dei... ex desiderio vite presentis sit lucta cum morte, & adhibet patientiam... patienter moritur. Qui autem desiderat, sicut dicit Apostolus, dissolvi, & esse cum Christo, non patienter moritur, sed patienter vivit, & delectabiliter moritur.

175 Et hinc rursus 1. Joan. 4. In hoc perfecta est dilectio ejus in nobis, ut fiduciam habeamus in die judicii. Ad quæ verba Augustinus tr. 9. citato: *Aliter (inquit) non probatur perfecta charitas, nisi cum cœperit ille dies desiderari; ille autem enim desiderat, qui fiduciam habet in illo. Ille autem fiduciam habet in illo, cujus conscientia non trepidat in charitate perfecta.* Nam, ut antè dixit: *quid est habere fiduciam in die judicii? non timere ne veniat dies judicii... Qui timet adhuc, nondum habet fiduciam in die judicii, nondum est in illo perfecta charitas.* Et infra: *Quid ergo dicimus de illo qui timere cœpit diem judicii? si perfecta in illo esset charitas, non timeret: perfecta enim charitas faceret perfectam justitiam, & non haberet quare timeret; imò haberet quare desideraret, ut transeat iniquitas, & veniat regnum Dei.* Ergo timor non est in charitate. Sed in qua charitate? non in inchoata (id est, hoc Joannes non dicit de inchoata charitate) in qua ergo? sed perfecta, inquit, charitas foras mittit timorem. Ergo incipiat timor: quia initium sapientiæ, timor Domini. Timor quasi locum preparat charitati. Cum autem cœperit charitas habitare, pellitur timor, qui ei preparavit locum. *Quantum enim illa crescit, ille decrescit... major charitas, minor timor; minor charitas, major timor.* Et ut suprâ n. 168. dixit: *Signum perfectionis ejus, nullus timor.* Sed de his plura to. 3. ubi de constitutione perfecta, discrimineque illius ab imperfecta. Solum hic addo diversos charitatis gradus, ex quibus luce meridiana clarius adhuc apparebit, non omnem Dei propter se amorem, perfectam esse charitatem.

CAPUT XXII.

Ex variis charitatis gradibus amplius ostenditur non omnem Dei propter se amorem esse charitatem perfectam.

176 Itaque quemadmodum sunt quedam inchoationes fidei, conceptionibus similes, ut Augustinus dicit: sic sunt inchoationes quedam charitatis; idque Tridentinum agnoscit sess. 6. c. 6. dum ait de peccatore se ad justificationem disponente, quod Deum tamquam omnis justitia fontem diligere incipit. Agnoscit & Augustinus, non solum in locis cap. præcedenti relatis, & mille aliis; sed & l. de grat. & lib. arb. c. 17. *Qui ergo vult facere mandata Dei, & non potest, habet quidem voluntatem bonam, sed adhuc parvam & invalidam, quam paulò post vocat parvam & imperfectam cha-*

ritatem. Quæ utique justitiam perfectè non diligit, sed est de numero eorum, de quibus l. 8. de Trin. c. 8. dicit, *diligere justitiam minus quam ut justus esse valeant.* Atqui, ut dicit l. 9. c. 8. *qui perfectè amat justitiam, jam justus est.* Ille ergo justitiam perfectè non diligit, sed inchoatè dumtaxat.

Atque hinc patet, distinguendos esse varios charitatis gradus. Quorum primus est in infidelibus, qui tantis in tenebris degunt, & in tam profunda ignorantie nocte, ut vix de Deo distinctè cogitent. Quos tamen Deus in totum non derelinquit (saltem non omnes) sed immensâ bonitate suâ subinde, licet rariùs, luculâ aliquâ divini luminis, scintillâque cælestis ignis (velut primo fidei charitatisque crepusculo) ad momentum afflat, ad modum quo fulgetra & coruscationes altis interdum noctibus ex improvîso emicant, atque illicò extinguuntur. Hinc verò afflati, amorem Dei sub confusa saltem ratione lucis amabilis, seu æternæ veritatis, vel justitiæ, supra humanam mentem lucentis, derepentè concipientes, istius lucis, veritatis ac justitiæ (quæ reverè Deus est) pulchritudine delectati, in eam aliquando tenui saltem ac momentaneo amoris affectu moventur, ad eam concupiscendam sese erigendo, tamen iste affectus, ad modum fulgerorum illorum, citò evanescat. Quos perfectò momentaneos divini luminis amorisque afflatus in universum negare non possunt, qui gratiam sufficientem adultis omnibus, etiam infidelibus, tam liberaliter tribuunt, ut nullo momento obligationis præceptorum eam ipsis deesse censeant. Si enim ita, quo fundamento omnem illius effectum, etiam momentaneum, ipsis denegant? Vide suprâ Prolegom. 4. c. 22. §. 3.

Secundus gradus est in infidelibus illis, qui Deum distinctè cognoscunt, nec ignorantissimum aliqua religione colendum; sed hæsitant circa determinatam religionem, ex multis, quibus mundus discinditur. Quos contingit, divino aspirante Numine, per crebriores an-telucanas illustrationes, divinique ignis flammulas (velut secunda fidei & charitatis crepuscula) eò usque crescere in amore incommutabilis veritatis, ut amore ipsius concipiant desiderium inveniendæ veræ religionis, in qua Deo servire valeant; aliqua etiam eum in finem adhibeant media, quæ ipsis videntur opportuna; sed necdum captivant intellectum in obsequium veræ fidei; nec omnia ipsius obstacula perripiunt; tamen Deus in ipsis operetur ut frequenter id velint, modò per velle indeliberatum, modò per deliberatum; imperfectum tamen, nec perripiendis impedimentis omnibus adhuc idoneum. Quo in statu Augustinus se fuisse meminit l. 3. & 7. confessionum, ut vidimus n. 176. Meminit (inquam) sui erga Deum, veramque sapientiam & religionem affectus; ob superbiam tamen, & carnalem concupiscentiam nondum sufficientis ad perripienda veræ fi-

dei. obstacula, donec crescente inveniendæ veritatis amore, per eum divinam opem impetravit ad pleniorum conversionem, ut ait lib. 2. de lib. arbit. c. 2. *Nisi mihi amor inveniendi veri opem divinam impetrasset, &c.*

179 Tertius gradus, est in iis, in quibus eò usque crescit flammula divini amoris erga primam veritatem, ut omnia veræ fidei obstacula perrumpens, intellectum ipsorum captivet in obsequium illius, Deoque servire, atque gratis ipsum amare velint; imò multa Dei amore jam faciant, à multisque se cupiditatibus expellant, necdum tamen omnibus; eò quòd nonnullis adhuc cupiditatibus detenti (quas expleri malunt quàm extingui) Deum, tamquam omnis justitiæ fontem, nondum absolute atque efficaciter diligant, sed secundum quid, & ineffaciter, semiplenæque & semifaciæ, non plenæ, forti & integræ voluntate. Quo etiam in statu Augustinus se fuisse meminit lib. 7. confess. c. 17. & 21. Et lib. 8. à cap. 1. ad 12.

180 Quartus proinde gradus, est in iis, qui Deum, tamquam omnis justitiæ fontem, absolute & simpliciter diligere incipiunt, omnemque voluntatem peccandi mortaliter excludunt, sed tali inchoatâ dilectione, quæ ad id se solâ non sufficeret absque adminiculo timoris gehennæ, per cujus amaritudinem fiat, ut peccatum non ita ut antè dulcescat, peccandique ardor & audacia refrigescat; quibus refranatis atque compressis, exiguum quod superest de voluntate peccandi, accedente initiali illâ voluntate, utpote jam prævalente, penitus extinguitur.

181 Quintus gradus, est charitas, quæ se solâ, absque timoris adminiculo, sufficiens est ad excludendam omnem mortaliter peccandi voluntatem, estque affectivè super omnia, efficacique quoad præsentem circumstantiam; sed nondum est effectivè super omnia, respectivè ad circumstantiam, seu occasionem gravioris tentationis, in qua hîc & nunc vel consentiendum foret peccato, vel subeundum damnum vitæ, omniumve bonorum temporalium. Hujusmodi charitas fuit in Petro, cum dixit: *Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo.* Ut enim dicit Author sermonis 127. de temp. inter sermones Augustini: *Dilectionis est quod dixit: fuit tamen in voluntate; sed non fuit in virtute.* Et ut ait Augustinus l. de nat. & grat. *Charitas... parva & imperfecta tunc ipsi non deerat... Putabat enim se posse, quod se velle sentiebat.* Magnam proinde charitatem illam non habuit, quâ Martyres Christum usque ad tormenta & mortem confessi sunt, ut ibidem dicit.

182 Sextus gradus, est charitas Dei super omnia, non solum affectivè, sed & effectivè. Estque eorum, in quibus charitas tam magna est ac robusta, ut qui eam habet, non solum habeat affectum vincendi omnia appetibilia & terribilia, quæ possent animam ip-

sius ab honestate justitiæ, Deique amore & gratia separare, sed & habeat vires ad hoc sufficientes. Talem habuit Paulus; cum dixit: *Certus sum, quòd neque mors, neque vita, neque Angeli... neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei.* Perinde est enim ac si dixisset (ait Chrysostomus) *Nes si à regno me discedere necesse sit, aut etiam in gehennam trahi pro Christo, nec hoc mihi metuendum est.* Talem & sancti Martyres habuerunt, & habent, quicumque charitatem perfectam habent, ita ut idonei sint mori pro fratribus suis, uti n. 174. vidimus. Sed talem nondum habuit S. Petrus, quando dixit: *Animam meam pro te ponam;* nondum enim habebat vires ad hoc sufficientes, prout Augustinus pluribus in locis ait. Talem etiam necdum habent, sed charitatem imperfectam dumtaxat, qui parati quidem sunt animam dare pro Christo, quando amor quidem vitæ non est princeps affectuum ipsorum; amor tamen Christi nondum prædominans est in corde ipsorum, sed amor facultatum, prout S. Cypriani tempore patuit in iis, qui ad dira tormenta non expaverunt, sed ad minas fisci, metumque paupertatis defecerunt. Quomodo etiam conjugata aliqua (ut S. Augustinus ait in l. de S. Virginit. c. 44.) esse potest idonea martyrio, non satis tamen valida ad vincendas carnis illecebras. Et contra, virgo idonea esse potest ad eas superandas, non tamen *matura martyrio.* Occulta namque sunt Dei dona, quæ non nisi interrogatione tentationis, etiam semetipsum unicuique declarant.

Septimus gradus eorum est, qui tam solide in charitate radicati sunt, ut vires habeant suam Deo fidelitatem opere exhibendi, cum jactura vitæ, omniumque etiam facultatum, & voluptatum mundi, non solum patienter, sed & delectabiliter tolerata. Qui profectò gradus pauciorum est quàm præcedens: quia requirit animum liberum ab amore affixivo, seu tenaci ad creaturas quascumque, etiam ad propriam vitam, & substantiam. Solis proinde illis convenit, qui omnia pro Christo, etiam vitam & facultates, dum necesse est, delectabiliter amittunt, cum Apostolo dicentes: *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* Cumque Christianis illis (apud Tertullianum Apol. c. 4.) *Nihil nostra refert in hoc mundo, nisi de eo celeriter discedere.* Vide supra n. 174.

184 Octavus gradus est ille, qui excludit omnem ad creaturas propter se amorem, etiam volaticum; nec in hac vita datur, nisi per speciale privilegium immunitatis ab omni peccato, etiam veniali (quale beatissimæ Virgini concessum agnoscit Ecclesia) non sic tamen est in continua actualitate, actualitatisque perfectione, quin per somnum, aliave impedimenta valeat interrumpi.

185 Nonus gradus solis fortasse Beatis & Christo convenit; eorum quippe est, quorum chari-

charitas nedum purissima est ab omni creaturatum propter se amore, etiam volatico, sed & semper actualissima est, & sine ulla unquam interruptione perfectissima actualitatis suae; nondum tamen adaequat infinitam amabilitatem Dei.

186 Decimus proinde, & ultimus, omniumque sublimissimus gradus est ille, qui adaequat infinitam Dei amabilitatem; utpote tantus, quanta est Dei amabilitas. Ast hic soli Deo convenit, nulli communicabilis creaturae.

187 Ex enarratis porro gradibus luce meridianam clarius apparet, non omnem veri nominis charitatem, id est, Dei propter se dilectionem, esse perfectam; imò nec super omnia. Certum namque est, tres primos gradus tales non esse. Imò nec quartus & quintus tales videntur Augustino n. 168. & 174. relato. Qui & epist. 144. de ea loquens charitate, qua quis ad iustitiam vivendum non supplicii urgetur metu, sed delectatione ducitur, charitateque iustitiae, ait: *Et haec quidem, quantum mihi videtur, nondum est perfecta, sed quodammodo adulta iustitia...* Quia iustitia, ut perfecta sit, sic amanda est, ut ab ejus operibus etiam pena corporis nos cobibere non debeant, atque inter manus, etiam crudelium inimicorum, luceant opera nostra coram hominibus, ut glorificent Patrem, &c.

188 Sed & experientiam constat esse in peccatoribus initia charitatis, quibus fortiora sint in-

crementa inveteratae cupiditatis, talemque esse initialem charitatem, seu Dei propter se amorem, quo infideles incipiunt Deo bene affici. Complures etiam peccatores testantur, sese quosdam nonnunquam in se experiri dilectionis motus, quibus incipiunt tædio affici erga peccatum, & amore erga Deum; ad melioremque vitam aspirare, tamen simul experiantur sese necdum pertrumpere posse vincula dominantis adhuc cupiditatis, qua ligati detinentur. Nec pii illi erga Deum affectus ideo desinunt esse verae charitatis, quia necdum victoribus, omnique mortali cupiditati praedominantis. Cum, eo non obstante, ferantur in Deum propter Deum. Quod est verae charitatis objectum. Quam ratione victus Suarez l. 2. de grat. c. 15. agnoscit in peccatoribus, nondum justificatis, actum verae charitatis, licet non perfectae, nec super omnia. Similiter Gobat Theol. experim. de Sacram. tr. 6. n. 93. fatetur, myriades hominum serium habere affectum amoris complacentiae erga Deum, haerentes interim in luto peccatorum, absque efficaci proposito illinc eluctandi. Nam (inquit) ille amor exprimitur hisce verbis: *gaudeo Deum esse tam infinite potentem quam est. Lator tam multos ad fidem catholicam converti. Vinam totus mundus crederet in Dominum Jesum Christum, &c.* At verò quot myriades hominum sunt, qui vel hisce, vel similibus verbis serio Deum compellant, haerentes interim in luto peccatorum!

LIBER SEPTIMUS.

Amor ordinatus Creaturarum.

Minus te amat (Deo dicebat Augustinus) qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Ne divinus ergo amor detrimentum patiatur vel praedudicium, jubet lex aeterna avertere amorem a temporalibus, & eum mundatum convertere ad aeterna, simul providens ne temporalium amore homo sordidetur, ab ordine recedens amoris, atque eo ipso a proprio suo bono. Ut enim rursus Augustinus lib. de musica & epist. 52. *Tanto nobis melius est, quanto magis in illum imus, quo nihil melius est. Imus autem non ambulando, sed amando: quia ad eum, qui ubique praesens est, & ubique totus, non pedibus ire licet, sed moribus; non gressu, sed affectu.* Tantumque nobis bonum provenit ex amore Dei, ut (eodem Augustino teste in Psal. 85.) *stans in terra, in caelo sis, si diligis Deum.* Et amando Deum efficitur dii, uti dicit Serm. 121. sicut e contrario amando mundum, dicimur mundus. Quia (ut ait tr. 2. in epist. Joan.) *talis est quisque, qualis ejus dilectio est. Terram diligis? terra eris. Deum diligis? quid dicam? Deus eris...* Si

ergo vultis esse dii, & filii Altissimi, nolite diligere mundum, neque ea qua sunt in mundo. Amando quippe Deum, ascendis; amando saeculum, cadis. In Psal. 126. *Quanto plus Deum amaveris, tanto plus ascendes.* In Psal. 137. *Econtra: male mihi est praeter te, non solum extra me, sed & in meipso; & omnis mihi copia, qua Deus meus non est, egestas est.* Lib. 13. confess. cap. 10.

CAPUT I.

Nullus amor creaturae finaliter propter se, est absque inordinatione.

Veritatem hanc & divinatorum Oraculorum, & Sanctorum autoritate, & multiplici ratione probatam habes lib. 5. c. 11. & lib. 6. cap. 5. & seqq. usque ad 16.

CAPUT II.

Nullam creaturam propter se finaliter ordinatè diligi, certissima Augustini sententia est.

Demonstratur 1°. quia tr. 10. in epist. 2. Joan. dicit nullam creaturam corporalem, vel spiritualement, habere rationem finis,